



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Dubium IV. An ad impletionem præceptorum requiratur intentio seu voluntas faciendi id, quod præceptum est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

tamen satisfecit præcepto de audienda Missa, et si peccarit contra aliud præceptum, quo quis tenetur esse subditus legislatori. *Lugo l. c.*

III. Is, qui Sacrum audivit die festo, legit Horas Canonicas, absolvit poenitentiam Sacramentalem, cum animo non satisfaciendi, non tenetur postea mutare voluntatem, ut velit per præcedens opus satisfecisse: quia verè satisfecit, *Sanch. Salas, d. 9. n. 33. Lugo de Euch. di. 22. s. 2. n. 12. contra Suar.*

Opponi potest, quod dicitur Reg. 88. Juris in 6. *Certum est, quod is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem.* R. Sensus est eum peccare contra legem, qui licet hanc impleat, tamen contemnit, & paratus est non implere, nisi aliunde ad implendum moveretur.

DUBIUM IV.

694

An ad impletionem Præceptorum requiratur intentio, seu voluntas faciendi id, quod præceptum est.

Resp. Quòd sic: Ratio est, quia cum lex detur hominibus, non brutis, ideoque humano modo sit implenda, hinc impletio omnis præcepti, sive humani, sive divini, debet esse actus humanus conjunctus cum libertate & voluntate operantis, id est, ut velit sive intendat facere hoc, quod est præceptum; v. g. audire sacrum, jejunare &c. Est communis. *Vid. Vasq. 1. 2. q. 100. a. 9. Suar. Sanch. Vnde resolvuntur hi Casus:*

I. Qui audivit sacrum die festo ebrius, dormiens, aut impos sui quomodocunque, aut nescius quid aggrederetur aut vellet facere, tenetur postea compos sui factus, audire aliud sacrum. *Suar. Sanch. Salas d. 9. num. 32.*

B b 4

II. Is,

II. Is, qui audivit sacrum, jejunavit, &c. prorsus
 "violenter coactus, non satisfacit, non enim fuit
 "coactus humanus, defectu voluntariâ. *Vasq. Suar.*
 "Azor, *Fill. n. 212.*

Dixi, prorsus violenter: Quia si famulus, v. g.
 "metu Domini, aut puer metu Magistri, sacrum au-
 "diat, (esto non fit auditorus, si magister abesset) is,
 "et si perversâ voluntate illâ peccet, præcepto tamen
 "satisfacit. Ratio, quia metus non tollit libertatem.
 "Sanct. *Sal. l. cit. Lay. l. 2. t. 4. c. 4. num. 12.*

III. Recitans Horas solâ intentione legendi, vel
 "addiscendi, non satisfacit; uti nec ille, qui vadit ad
 "sacrum, tantum ut oculos pascat, cum alio collo-
 "quatur, vel expectet amicum. *Lugol. c. n. 23.*

IV. Nec satisfacit is, qui tantum fictè confitetur,
 "orat &c., quia non ejus fictio, sed opus, præcep-
 "tum est.

A D D E N D A.

695 Q. 115. *An universaliter verum sit, quod id,*
 "quo impletur præceptum, procedere debeat ex
 "cognitione, voluntate & libertate operantis. R. Vi-
 "dentur affirmare Auctores & *Busenb.* jam relatus,
 "cum quibus *Herinck* hic d. I. n. 36. dicit actum,
 "quo impletur præceptum, debere esse voluntarium
 "& ex certa cognitione, ideoque illum, qui in ebrieta-
 "te restitueret, re ipsa non ponere actum lege justitiæ
 "præceptum. Communis illa sententia tenenda est,
 "si per præceptum saltem concomitanter aut indirectè
 "imperetur actus liber & humanus, uti fit per præcep-
 "tum audiendi Missam, legendi horas Canonicas
 "&c., nam simul imperatur humana applicatio men-
 "tis ad ejusmodi opera, cum debeat adesse aliqua at-
 "tentio ac devotio, quam habere non potest ebrius,
 "dormiens,

dormiens, impos sui, planè non advertens, recitans tantum ut legat vel addiscat &c. Deinde ut impleatur præceptum, etiam non debet adesse voluntas positivè contraria præcepto & coacta, nam præceptum ideo est, ut dirigat voluntatem & opus subditi, adeoque præceptum postulat; ut voluntas subditi non sit à præcepto positivè averfa: Si tamen præceptum non imperet actum humanum, & voluntas non sit positivè contraria præcepto, dici posset impleri per actum etiam non liberum aut per omissionem puram, Ratio est 1. quia etiam pro statu, quo adesse non potest voluntas & libertas, adhuc obligat præceptum, & si opus tum ponatur, re ipsa ponitur substantia rei præceptæ, & hoc ipso obtinetur finis præcepti, ergo impletur præceptum. *Antec. prob.*, ebrius tenetur præcepto jejunii, nam qui ei in ebrietate constituto daret carnes comedendas, peccaret, ergo in eo statu tenetur præcepto, ergo etiam in eo statu debet posse implere, alioquin teneretur ad aliquid impossibile impleri: & re ipsa non comedendo implet, cum re ipsa jejundet, & hoc ipso maceratur in corpore, quæ maceratio est finis legis: similiter fur, qui in ebrietate restituit, tenebatur restituere, & restitutio in eo statu facta est hoc, quod imperabat justitia, quia hac positâ iterum habebatur adæquatio inter jus activum unius & passivum alterius, quæ adæquatio est finis à justitia intentus: item si in Monasterio sit præceptum silentii pro tota die, qui totâ die dormit, implet præceptum, quia re ipsa filet, & non turbatur domus, quod præcepto illo intendebatur; imò si præceptum sic diceret, qui hac die per tres horas servarit silentium, poterit reliquâ parte diei loqui, qui per tres horas post latum præceptum dormiisset, etiam inscius præcepti, utique posset postea cum aliis reliquo tempore loqui, ergo. Ratio est

B b 5

2., quia

2., quia Virtus, ex cuius motivo ponitur præceptum, non obligat ad actum procedentem ex motivo suæ propriæ honestatis, uti cum communi *Maurus Tom.* 2. q. 183. & *Palav.* de just. à n. 91; Neque necessarium est, ut impletio sit actus bonus, uti n. 690. dictum est, & præter ibi citatos docent *Vasq.* 1. 2. q. 100. a. 9. *Palav.* n. 92. *Illf.* t. 1. d. 2. n. 36. vocans communissimam & certam sententiam, ergo neque est necessarium, per se loquendo, ut sit actus voluntarius & liber. *Conseq. prob.*, nam ista ratio voluntarii & liberi sæpe superaddet solam malitiam & turpitudinem, tum scilicet, quando præceptum implebitur per actum malum, sed talis malitia & turpitudinis nihil facit ad finem præcepti, qui haberi poterat sine malitia, quam præceptum nolebat, ergo.

696

Objicies Præceptum datur homini, ergo actus, quo impletur, debet esse actus humanus. *R. n. conseq.*, satis est enim esse actum hominis, qui tali lege tenetur, & per eum actum obtineri finem legis.

Inst. Ut sit formalis transgressio legis, debet esse actus humanus, ergo etiam ut sit formalis impletio legis. *R. n. conseq.*, formalis transgressio legis est peccatum, quod semper est liberum; è contra impletio legis nec necessariò est peccatum, uti per se patet, nec necessariò est actus bonus, uti dictum, ergo nec necessariò est actus liber. *Neque dicas*, absque actu libero fore impletionem præcepti negativam tantum, id est, non transgressionem, non autem esse positivam; *Contra* est, ponitur hoc, quod præcipitur & hoc posito habetur finis præcepti, ergo adest positiva illius impletio, cum non requiratur voluntas implendi seu satisfaciendi, uti n. 692. dictum est.

DU-